

**Mo:fo:s We Fo:l Eyo:
Galasia
Kaluka:isalemo: Sa:sa:liga:fo:
Asuluma:no: towo: we**

Fo:l eyo: Ya:suwa: to nafa wida:li ha:nakiyo:, Galasia sa:so: a:na mo:mo:do:. Tif amio: Yu widan kalu nowo: a:na ha:na:sa:ga: a:widakiyo:, “Gio: Godeya: siwa:l amio: digalo: doma:nikiyo:, Mo:sa:sa: ele saefa: a:no: mada kudu ha:na:bi” a:la:wido:. Galasia tilidabu kaluka:isaleyo: halayo: mo:asuluma:ki, Fo:l eyo: iyo: asulo: dimiakiyo:, mo:fo:s we a:na sa:sa:liga:fo:.

Mo:fo:s us wenamio:, Fo:l eyo: sa:sa:lakiyo: a:la:sio:, “Gio: Ya:su amilo: tilida:dab a:namio:, Godeya: si wa:l amio: digalo:le fa:la:doma:ib” a:la:sa:sa:lo:. A:la:ta:ga: Fo:l e iliga:felo: kalu nowo: elo:b a:la:sama:kiyo:, imo:wo: mo:fo:so: a:la:sa:sa:lo:, “To we ni asulo: amilo:wo: ko:lo: sa:ma:nigo:ba. Ya:su Kelisowa:lo: nemo:lo: fanda wido: aumbo: gimo: so:lo:l” a:la:sa:sa:lo:.

Fo:l elo: to sa:sa:lo: nowo: we. Nio: Godeya: siwa:l amio: digalo:le doma:nikiyo:, nili tilidabu a:ma: ilikiyo:, digalo: fa:la:do alifa:ib. A:la:ta:ga: Ya:su eyo: nio: ga:li sili alita:sa:ga:yo:, ene Mama eyo: nio: tililia: ha:nabiki, nio: Godeya: enedo: asulab man a:no: ko:lo: kudu ha:na:sen.

¹ Ne Fo:l, iliga:felo: kalu nowo: ne. Ne nanog dima:kiyo:, kaluwa: halaido: a:ma: da:fea:sa:ga: iliga:foma. Ya:su Keliso o:lia: Do Gode, Ya:su

sowo:lo: a:ma:la: dasi alifa: a:no:lia:ma:yo: ne ene nanog a:no: dima:ki da:fea:sa:ga: iliga:fo:.

² Mo:fo:s we ne o:lia: Keliso kaluka:isale wilo: sab niliyo: sa:sa:la:sa:ga:, sa:s tambo Galasia hen a:namilo: a:lab gimo: iliga:to:l.

³ Nili Do Gode o:lia: Alan Ya:su Keliso o:lia:ma: ha:fo: disa:lan man a:no:lo:, ha:sa mesa:no: man a:no:lo: gi o:lia: doma:ki dulugu so:lo:l.

⁴ Ya:su eyo: nili Do Godeya:lo: asulab au kudu ha:nakiyo:, nili mogago: dimido: a:no: hala:ma:ki, ene mela:no:wo: mo:kanulaki dimi. Nio: henfelo: man mogago: usamilo: a:lab a:no: sili alifoma:ki, Ya:su eyo: a:la:dimido:.

⁵ A:la:fo:ko:lo: niliyo: Godeya: wiyo: ho:lenu: tambo wabuda:mela:no:. Hendele.

To nafa hendeyo: imilig ko:lo:lab

⁶ Amayo:! Kelisowa:lo: ha:fo: disa:lan man a:namio:, Gode eyo: kaluka:isale gio: eno:le doma:ki ho:ido: ko:sega, giliyo: kalu gilo: ho:ido: a:no: bo:bo:ge gola ba:dakiyo:, to ko:li widab a:no: kudu ha:nait ko:lo: ne mada iligo:.

⁷ To ko:li a:widab ko, to nafaleyo: o:mba. Kalu nolba:yo: Ya:suwa: to nafa a:no: ko:li nodo sa:lab ko:lo:, gio: babale asuluma:ki gab.

⁸ Ko:sega tolo: widan kalu niya:le, ma:mula: kalu Hebene a:la:ta:ga:lo: yab a:ma:ya:le, to nafa ko:lo: nilo: tamin amilo: wido: a:no: nodola:sa:ga:, gimo:wo: to ko:li a:widalega, Gode eyo: kalu i a:no: wa:deaki, de hena mela:no: melea:ki asulab.

⁹ To nafa a:no: niyo: sio: ko:lo: wa:ka sa:ma:nigo:l. Kalu abeyo: to nafa gililo: tamin

amilo: tilidabu a:no: nodola:sa:ga:, gimo:wo: to ko:li a:widalega, Gode eyo: kalu a:no: wa:deaki de hena mela:no: mesea:ki asulab.

¹⁰ To we niyo: widakiyo:, kaluka:isaleya:yo: nemo: sagalema:ki wido:lba. Gode eyo: nemo:wo: sagalema:ki wido:l. Niyo: kaluka:isale ko:lo: sagalema:ki widai kibo:bowo:, ne Kelisowa: nanogdo: dian kalu hendeleyo: mo:domo:lo.

Fo:l e iliga:felo: kalu doma:ki Godeya: ho:ido:

¹¹ Ni nao nado i, gio: fanda asuluma:ki so:lo:l. Ya:suwa: to nafale ko:lo: nilo: wido: a:no: kaluwa: asulo:wa a:la:ta:ga: mio:ma.

¹² Niyo: to we nili ma:muwa: man a:namilo: mo:di a:la:ta:ga:, kalu nolba:yo:lo: nemo:wo: mo:wido:. O:ngo:ma. To nafa we Ya:su Kelisowo: nelo:wa fa:la:dowaki, nemo:wo: kalaba wido:.

¹³ Yuwa: ele kudu ha:na:likilo: man nilo: dimidan a:no: gio: tamin amio: dabu. Niyo: Godeya: ene sa:s kaluka:isale o:mo:wo: hida:yo: ko:li ko:lilo: dimiaki, tambo yasa danela:ma:no: asulaki dimida:len.

¹⁴ Nili ma:muwa: ele difa: a:no: ne mada halaido: kudu ha:na:len. Yuwa: ele man a:no: asululia:sa:ga: kudu ha:na:likiyo:, niasi kaluka:isale nolo: ne tinio: ko:lo: elen.

¹⁵⁻¹⁶ Ko:sega, ne o:sa:la:lia:no: a:namio:, Gode eyo: nemo: ha:fo: disa:lakiyo:, ene nanog dima:ki da:feyo:. A:la:ta:ga: niyo: to nafa Yu kaluka:isalema imo:wo: walama:kiyo:, Godeya: ene inso: Ya:suwo: nemo: wido:. Ho:len nemo:lo:

wido: amio:, ne kalu no o:lia:yo: nenelema:nikiyo: mo:ane.

¹⁷ Ho:len a:namio:, iliga:felo: kalu Godeya:lo: tamin amilo: da:feyo: a:no: Ya:lusalem elen ko:sega, niyo: iyo:lo: mo:ba:ba:ni ane. Ne Alabia hen a:naka tigrini ha:na:sa:ga:, tif amio: Damaskas amisa:na a:ma:la: mio:.

¹⁸ Dona otaleno: ta:ta:ga:yo:, ne Bidayo: ba:ba:niki, Ya:lusalemo: a:na ane. Ne Bida o:lia:lo: seno:, ho:lenu: do: a:la:ta:ga: bila:fo: dowo:.

¹⁹ Ne Ya:suwa: ene ao, Ya:ma:s ko: ba:ba: ko:sega, iliga:felo: kalu nol a:no: mo:ba:ba:.

²⁰ To nilo: sa:sa:lo:l we hendele a:la:likiyo:, Godeya: siwa:la so:lo:l.

²¹ Ne Ya:lusalem a:na sa:ga:yo:, Silia hena a:la:ta:ga: Silisia hen a:namida: ane.

²² Ho:len a:namio:, sa:s kaluka:isale Yudia hen amilo: sab i a:ma:yo: ne semo: ba:ba: ko:lo:lab.

²³ Ko:sega iliyoy: nilo: dimida:len a:no: malolabiki a:la:dabu, “Tamin amilo: Keliso kaluka:isale nilo: mogagila:sen kalu a:ma:yo:, Godeya: to elo: mogagila:sen a:no: o:go: e wida:lab” a:la:malolo: meabiki dabulo:bo.

²⁴ A:la:fo:ko:lo: Godeya:lo: nemo:lo: dimido: a:na ilikiyo:, iliyoy: Godeyo: wabulu sio:.

2

Iliga:felo: kalu nolba:yo: Fo:l e o:lika: a:lakiyo: da:fe alifa:

¹ Donayo: do:la:ta:ga: fa:la:da:in a:no: ta:ta:ga:yo:, ne Ya:lusalemo: wa:ka ha:nakiyo:,

Banabaso: ne o:lia: ane. A:la:ta:ga: Taituso:lo: tililia:gane.

² Gode eyo: ne Ya:lusalem a:ma:la: hamana:ki wido: ko:lo: ne a:na ane. Nilo: Yu kaluma o:lia:lo: nanog tamin amilo: dimido: o:lia: o:gdo: dimida:lo:l a:no:lia:yo: madali wala:ma:kiyo: mo:asulo:. A:la:go:ko:lo: ne a:na ha:na:sa:ga:yo:, sa:sdo: bo:fo:lowan misa: kalu egelese silikiyo:, niyo: towo: Yu kaluka:isalema imo:lo: wido: a:no: misa: kaluwo: fanda asuluma:ki malolo: me.

³ Taitus ne o:lia:lo: mio: e Gilig kalu, ko:sega iliyo: to nilo: sio: a:no: da:da:sa:ga:yo:, e do:go:fo: hege gedema a:lakiyo: iliyo: mo:dibodo:.

⁴ Ko:sega kalu nolba:yo: Taituso: do:go:fo: hege gedema:ki asulo:. Kalu i a:no: tilidabu kalu hendelema. Iyo: nililo: nenelab us a:na ka:la:gedema:ni yakiyo:, nililo: Ya:su Keliso amilo: ga:lilo: dowab a:no: ko:lo:, bo:bo:le ba:ba:ni mio:. I a:ma:yo: nio: dibolo ta:fa:niki, Yuwa: ele ha:ga dowaki, madali nanogdo: dian kalu o:ngo: doma:ki asulo:.

⁵ Ko:sega niliyo: ililo: asulab a:no: mo:kudu ha:na:no: a:lakiyo:, to imilig gedea:taki, mo:kudu ane. To nafa hendele a:no: giya dofo:melea:kiyo:, niliyo: ililo: asulab a:ma: ha:g amio: mo:dowo:.

⁶ Ko:sega Ya:lusalem sa:sdo: bo:fo:lowan misa: kalu i a:ma:yo:lo: to nilo: sio: a:no: moda:da:li silikiyo:, iliyo: towo: nemo:wo: mo:kudu sio:. Gode eyo: kaluwa:lo: do:mo: wa:l wenamilo: nili siya:lo: ba:dab a:no: mo:aloba:da:sen ko:lo:, niyo:lo: wilo: di kalulo:b a:la:bo: mo:molo asulo:l.

⁷ Sa:sdo: bo:fo:lowan misa: kalu iliyo: to nowo:

mo:kudu sa:lai ko:sega, ili asulakiyo:, Gode eyo: Bidayo: Yu kaluka:isalemo:lo: to walama:kilo: da:feyo: o:leaumbo:, nelo: Yu kaluka:isalema imo:wo: Ya:suwa: to nafa a:no: walama:ki da:feyo:lo:b a:la:bo: iliyo: asulo:.

⁸ Bidayo: Yu kaluka:isale us a:na nanogdo: dimidabikilo:, Godeya:lo: e asufa: o:leaumbo:, nelo: Yu kaluka:isalema us a:na nanogo: dimida:likiyo:, Gode eyo: ne a:na asufa:.

⁹ Sa:s amilo: misa: kalu sabo:, Ya:ma:so:, Bidayo:, Yo:no:, i a:no: ko:lo:lab ko:lo:, kalu otalen a:ma:yo: Gode eyo: ne o:lia:yo: ha:fo: disa:laki, nanog a:no: nemo: dimilo:b a:la:bo: ba:da:ga:yo:, nio: to imilise dia:taki, Banabas na:n o:lia:yo: dagiyo: ebeyo:. Na:no: Yu kaluka:isalema imo:wo:lo: wida:b, a:la:ta:ga: iliyo:lo: Yu kaluka:isalemo:wo:lo: wida:b a:la:ma:no: a:la:likiyo:, negelebo: towo: saefa:.

¹⁰ Iliyo: na:nbo:wo: dabu ba:dakiyo:, Yu amilo: tilidabu kelego:lo:ma kaluka:isale a:no: ko:lo: asuwa:foma a:la:liki dabu ba:ba: A:la:ta:ga: to a:namio: nilo: tamin amilo: dimidama:no: asul- uliyo: o:m.

Fo:l eyo: Bidamo:wo: towo: tigini sio:

¹¹ Ko:sega tif amio:, Bidayo: Antio:g amisa:na fa:la:dowa:sa:ga: sabikiyo:, e halayo: dimido: ko:lo:, niyo: emo:wo: tigini sio:.

¹² Bida elo: hala dimido:wo: we. Bida e ho:gi fa:la:dowakiyo:, Yuma tilidabu kaluka:isale i o:lia:yo: ma:no:wo: uwa na:len. Ko:sega Yu kalu nol, Ya:ma:sa:lo: iliga:fo: a:no: fa:la:dowabikiyo:,

Bida e Yuma kaluka:isale i o:lia:yo: mo:gasa dowaki, ma:no:wo: wa:kabiyo: mo:mo:no:. Mo:wo: kalu nolba:lo: “kalu do:go:fo: mo:hege gedealega, e Kelisowo: mo:doma:ib” a:la:do: sa:lan a:no: asulaki, Bida e a:no: ko:lo: tagilaki elen.

¹³ Bida eyo: digalo: dimidama:no:wo: asulufo:liki ko:sega, e kalu nol a:no: tagilaki, mano: ko:li dimido:. A:la:ta:ga: Yu tilidabu kaluka:isale Antio:gdo: san iliyo:lo: elo: man dimidab a:no:ko: kudu ane ko:lo:, man ililo: a:ma:yo: Banabas e sendelia:gane ko:lo: elo: a:la:ka dimido:.

¹⁴ Ne ba:ba: amio: ililo: dimido: a:no: to nafa hendele o:lia:yo: mo:imilo: dowo: a:la:asulab. A:la:fo:ko:lo: kaluka:isale tambo dabuma:kiyo:, niyo: Bidamo:wo: tigrini sa:laki a:la:sio:, “Ge Yu kalu, ko:sega Yuwa: eleyo: tambo mo:kudu ha:naki, Yu kaluma ili man o:leo:ngo: a:no: ge kudu ha:na:lab. A:la:go:ko:lo: gilo: Yu kaluka:isalema ko:lo: Yuwa: ele a:no: kudu hamana:kilo: dibodab ko, mo:wo: ha:?”

¹⁵ “Nili ma:mu iyo: Yu kalu ko:lo:, nio: sa:la:liab amio: Yu kalule dowo:. Yu kaluma i a:no: mo:gago:lo: dimidan kalu a:la:so:lo:l ko:lo:, nio: kalu i o:ngo:ma.

¹⁶ Ko:sega niliyo: a:la:asulo:l. Kaluka:isale Mo:sa:sa: elelo: tambo kudu ha:na:lab a:no:, Gode eyo: ba:da:sa:ga:yo:, kalu we digalo: a:la:bo: mo:sa:lan. A:la:do: mo:auma:ib. Kaluka:isale abeyo: Ya:su Keliso amilo: tilida:dab a:no:, Gode eyo: e digalo: a:la:sa:ma:ib. Yu kalu, Ya:su amilo: tilidabu niliyo: a:la: asulufo:lo:l. Hen-

dele nio:lo: Gode eyo: digalo: kalu a:la:sama:kiyo:,
Ya:su Keliso e amio: tilidabu. Elelo: kudu
ha:nab a:namio: nio: digalo: fa:la:dowab a:la:bo:
Gode eyo: mo:sa:ma:ib. Mo:wo: ele ko:lo: kudu
ha:na:lab a:ma:yo: kalu imilig nowo: Godeya:
siwa:l amio: digalo:wo: mada mo:ta:fa:ib.

¹⁷ “O:go: niliyo: Ya:su amilo: tilida:ba:no: man
kudu ha:nab a:namio: Gode eyo: nio: digalo:le
a:la:asulab. A:la:ta:ga: niliyo: tog a:na iliki
ba:ba: amio:, nio:lo: mogago: kalule dowab
a:la:asulo:. A:la:fo: ko:sega Kelisowa:yo: nio:
mogago:wo: o:li ka dimidama:ki sa:laigaba:le?
A:la:do: mo:auma:ib!

¹⁸ Tamin amilo: ele kudu ha:nan man ko:lo:
ta:fo: a:no: niyo: wa:ka a:tili da:da:sa:ga: kudu
ha:nalega, mogago: kaluwo: ne, a:la:liki widaki-
gab.

¹⁹ Tamin amio: nelo: ele a:ma: ha:ga elen
ko:sega a:namilo: eleno: ta:ta:ga: handalowo:
amio:, ne Gode eno:le dowaki, e kudu
ha:na:mela:no:.

²⁰ Ne Ya:su Keliso o:lia: i malana sowo: ko:lo:,
mela:no: ho:gi di a:no: nino:ma. Ne amio: Keliso
e mela:no: sab. A:la:fo:ko:lo: ne henfelo: wena
silikiyo:, Godeya: ene So:waya tilida:da:sa:ga:
ha:na:mela:no:. Mo:wo: eyo: ne mada alan asu-
lakiyo: ene mela:no:wo: neya wala: ko:lo:lab.

²¹ Gode eyo: ne ha:fo: disa:lakiyo:, ne digalo:
kalu a:la:sio: ko:lo:, ha:fo: disa:lan man a:no:
ne o:ngo:malo:ngo: a:la:bo: mo:asuluma:no:.
Kaluka:isale imilig nowo: ele mada kudu
ha:na:lab a:namio:, Godeya: siwa:l amio: nafa

digalo: ka downan kibabeyo;, Ya:su Keliso sowo:
a:no: o:ngo:malo:ngo: domabe.”

3

*Tili dabu man o:lia: ele kudu ha:nan man o:lia:
wido:*

¹ Galasia kaluka:isale gio: asugdo:ma dowab!
Niliyo: Ya:su Kelisowo: gimo:wo: kalaba wido:
ko:lo:, e i malan amilo: alu a:no: go:no:n siya:lo:
ba:ba:yo: o:ngo: dowo:. Ko:sega nolba:yo: dikili
wido: ko:lo:, gio: no:nolo alifa: ko:lo:lab.

² Gimo:lo: dabu ba:ba:nigo:l we asuluma. Gio:
ele kudu ane ami Godeya: Mamayo: a:na diya:le?
O: gio: to nafa a:no: tilida:dab ami Godeya: Ma-
mayo: a:na diya:le?

³ Gio: asugdo:ma dowab. Gio: mo:mo:dakiyo:;
Mamaya: halaido:wa a:la:ta:ga: tilidabu ko:lo:;
o:go: go:no:n halaido: a:ma:yo: o:li halale kagay-
alikiyo: egema:iba?

⁴ To nafa ko:lo: gililo: kudu ane amilo: hida:yo:
dia:li ane a:no: madali wala:ya:le? Niyo: a:no:
madalilo: mo:wala:ma:ki asulo:l.

⁵ Gode eyo: ene Mamayo: gimo:wo:
dimiabikiyo:, Mama a:ma:yo: gi usamio: molo
ha:na:no:wo: dimido:. Elo: dimido: a:no:, giyo:
Yuwa: ele a:no: ko:lo: kudu ha:nabiki go:wa:le?
O:ngo:ma. Ginido: Ya:su Keliso amilo: tilidabu
a:na go: ko:lo:lab.

⁶ Gio: Ablahamo: asuluma. Godeya: to sa:sa:lo:
a:namio: a:la:sio:, “Ablaham e Gode amio: tilidabu
ko:lo:, Gode eyo: e digalo: kalu a:la:bo: a:na sio:.”

⁷ A:la:fo:ko:lo: gio: to we dinafa asuluma. Kaluka:isale abeyo: Gode amilo: tilida:dab a:no:, Ablahama: ene inso:le dowab.

⁸ Gode eyo: tif amio: Yu kaluka:isalema ini tilidabu amio: iyo: digalo: kalu a:la:sa:ma:no: a:lakiyo:, Gode eyo: tamina asula:sa:ga:yo:, Ablahambo:wo: a:la:dinali sio:, “Henfelo: amilo: so:lo: sab a:no: tambo geya a:la:ta:ga:yo:, halaido: nafale mesea:ki ta:fa:no:.”

⁹ A:la:fo:ko:lo: Ablaham e tilida:dabikilo: Gode eyo: e nafale mesea:ki ta:fo: o:leaumbo:, kaluka:isale abeyo: Gode amilo: tilida:dab a:no: Gode eyo: i a:no:lo: nafale mesea:ki ta:fa:ib.

¹⁰ Kaluka:isale abeyo:, Godeya: si wa:l amio: Mo:sa:sa: ele saefa:lo: kudu ha:nab a:namio:, iyo: digalo: doma:ib a:la:asulalega, Godeya: gadio: a:no: imo: dimia:no: a:la:liki dinali saefa:ko:lo:lab. Godeya: bugo: amio: a:la:sa:sa:li alifa:ko:lo: da:lab, “Kaluka:isale abeyo: ele ko:lo: bugo: amilo: sa:sa:lo: a:no: tambowo: mo:kudu ha:na:lalega, Godeya: gadio: a:no: imo: dimia:no: a:la:liki dinali saefa:ko:lo:lab.”

¹¹ Kalu nowo: ele kudu ane a:na ilikiyo:, Gode eyo: ge digalo:leka: a:la:bo: mada mo:sa:ma:ib. Mo:wo: Godeya: bugo: amio: a:la:sa:sa:lo:, “Kaluka:isale Godeya:lo: digalo: a:la:do: sa:lab a:no:, ene tilidabu a:ma:yo: ene mela:no:wo: dinafa tili dofo:mela:ib.”

¹² Elelo: kudu ha:nan man a:no: tilidabu man a:no:lia:yo: mo:imilo:. A:la:ba, Godeya: bugo: amio: a:la:sa:sa:lo: da:lab, “Kaluka:isale abeyo:

Godeya: ele saefa:lo: tambolo: kudu ha:na:lab a:no: e mela:no:wo: dia:ib.”

¹³ Kaluka:isale nio: Godeya: eleyo: tambo mo:kudu ane ko:lo:, Godeya: gadio: a:no: nio: dia:no: elen ko:sega, gadio: a:no: Ya:su Keliso e diaki, nio: sili alifa:. Godeya: bugo: amio: a:la:sa:sa:lo:, “I malan amilo: alulab kalu a:no: Godeya: gadio: ha:g a:na dowab.”

¹⁴ Kelisowa:lo: dimido: a:ma:yo:, Godeya:lo: Ablahambo:lo: dinafa mesea:kilo: dinali sio: o:leaumbo:, Yu kaluka:isalema ilo: amio:lo: fa:la:doma:kiyo:, Ya:su e dimido:. A:la:ta:ga: nio: tilida:dabikiyo:, Mama Malilo: a:no: Godeya:lo: dimia:no: a:la:do: dinali sio: a:no: dima:kiyo:, e dimido:.

Ele difa: a:ma:yo: dinali sio: a:no: mo:dila:

¹⁵ Nao nado i, nili man dimidan a:na da:fe sa:ma:nigo:l. Kalu a:la: nowo: asulo: imilig dowaki, towo: dinali saetalega, dinali saefa: a:no: imilig noma:yo: mo:wa:la: sa:ma:ib, a:la:ta:ga: to nowo: mo:ba:ma:ib. Godeya:lo: dinali saefa: a:no:lo: o:leo:ngo: ko:lo:lab.

¹⁶ Godeya:lo: dinali saefa: a:no: Ablaham o:lia: e ma:mu imilig o:lia:mo: sio:. Godeya: bugo: a:namilo: to sa:sa:lo: a:no: “e ma:mu i” a:la:bo: mo:sa:sa:lo:. “E ma:mu imilig” a:no: ko:lo: sa:sa:lo:. E ma:mu imilig a:la:do: sa:sa:lo: a:no: Keliso a:no: ko:lo: sio:.

¹⁷ To nilo: so:lo:l wema: ha:go: we. Tamin amio: Gode eyo: Ablaham e o:lia:yo: towo: dinali saefa:. A:la:ta:ga: donayo: 430 a:la:fo:wo:

ta:ta:ga:yo:, Gode eyo: Mo:sa:sbo:wo: eleyo: dimi. A:la:fo:ko:lo: ele a:ma:yo: Ablaham emo:lo: to saefa: a:no: mo:dilaki, dinali saefa: a:no: mada mo:ko:lo:.

¹⁸ Nio: ele kudu ha:nab a:nami Godeya:lo: boba kelego:wo: a:na dia:no: kibo:bowo:, nio: Godeya:lo: dinali sio: a:namio: mo:dimabe. Ko:sega Gode eyo: Ablaham e o:lia:yo: ha:fo:wo: disa:laki dinali saefa: ko:lo:, boba kelego:wo: e a:na di.

¹⁹ A:la:fo:ko:lo: Mo:sa:s emo:lo: ele dimi a:no: mo:wo: ha:? Kaluka:isaleyo: mogago: dimidak-ilo: hala ha:na:len a:no: kalaba walama:ki, ele a:no: dinali sio: o:lia: gasalifa:. Ele a:no: dowai ya:la:ga:, Ablahama: e ma:mu imilig, Godeya:lo: tamin amilo: dinali sio: a:no: ko:lo: fa:la:dowabiki edo:. Ele a:no: Gode eyo: ma:mula: kalumo: a:la:ta:ga:yo: us kalu Mo:sa:s emo: dimi, ko:lo: Mo:sa:s e Godeyo: nol, kaluka:isaleyo: nol, a:lo: usa elen.

²⁰ Usamilo: dowab kalu a:ma:yo:, kalu a:la: usa dowakilo: asuwa:tano: o:m. Ko:sega Godeyo: imilise e ko:lo:, eyo: Ablahambo: dinali sa:lakiyo:, ene ka sio:.

²¹ A:la:go:ko:lo: ele difa: a:ma:yo: dinali sio: o:lia:yo: giso: dowaba:le? A a:la:bo: mo:gab. Ele difa: a:ma:yo: ko:ngo: mela:no:le dimian kibabeyo:, kaluwo: ele kudu ha:nab a:namio:, Gode eyo: e digalo: kalu dowab a:la:bo: o:li sa:mabe.

²² Ko:sega Godeya: to sa:sa:lo: a:ma:yo: nimo:wo: a:la:sio:, “Henfelo: kaluka:isale

tambowo: man mogago: a:ma: ha:ga iliki, dibolowa disa:fo:len.” A:la:fo:ko:lo: kaluka:isale abeyo: Ya:su Keliso amilo: tilida:dab a:ma:yo:, Godeya:lo: tamin amilo: dinali sio: a:no: tilidabu enedo: a:na ilikiyo:, o:li dia:ib.

²³ Keliso e amilo: tilida:ba:no: man a:no: kalab amio: o:fa:la:doma:no: a:lab a:namio:, ele a:ma:yo: nio: mela:sa:ga: dibolowa to:lo alifo:len.

²⁴ A:la:fo:ko:lo: Keliso e o:mia:no: a:labikiyo:, ele a:ma:yo: nio: bo:fo:len. Nio: tilida:da:sa:ga: digalo: kalu doma:kiyo:, ele a:ma:yo: nio: tililia:ga: Ya:sulo:wa ta:fo:.

²⁵ O:go: tilidabu man a:no: mio: ko:lo:, nio: eleya: ha:g amio: mo:doma:no:. Ele a:ma:yo: nio: mo:bo:fo:mela:ib.

Nio: Godeya: ene so:wale dowab

²⁶ Gio: tambo Ya:su Kelisowa tilidabu ko:lo:, Godeya: ene so:wale dowab.

²⁷ Gio: ho:n ami to:lolabikilo: Ya:su Kelisowa dowab a:ma:yo:, Kelisowa: helebeso:g ho:gi o:ngo:ma: momade alifa: ko:lo:lab.

²⁸ A:la:fo:ko:lo: Ya:su Keliso amilo: dowo: gi a:no:, tambowo: imilise ko:lo: a:lab. Yu kalu o:lia: Gilig kalu o:lia:yo: imilig dowo: ko:lo:lab. Da:ibo: kaluwo:lo:, ga:lilo: sab kaluwo:lo: imilig dowo: ko:lo:lab. Kaluwo:lo:, gayo:lo: imilig dowo: ko:lo:lab.

²⁹ Kelisowa: eno:le dowab gio:, Ablahama: ene so:wale dowo: ko:lo:, Godeya:lo: dinali sio: a:no: gio:lo: dia:ib.

4

¹ Gio: fanda asuluma:kiyo:, niyo: towo: da:fe sa:ma:nigo:l. So:wa wa:la:b a:no: iyayo: sowa:likiyo:, hen o:lia: dabun o:lia:yo: e dia:ib. Ko:sega e so:wala:su elen ami iyayo: a:na sowalega, e hendele hendo: biso: doma:ib. Ko:sega kelego: elo: a:no: nolba: bo:fo:liki e madali nanog dian kalu o:ngo: elen.

² So:wa a:ma:lo: kelego: tambolo: bo:fo:mela:no: ho:len a:no: iyaya: da:feyo: ko:lo:, ho:len a:no: o:semo:fa:la:dowalikiyo:, so:wa a:no: elo: bo:fo:lab kalu a:ma: ha:ga mela:ib.

³ A:la:ta:ga: nio:lo: o:leo:ngo: elen. Tamin amio: nio: so:wa o:ngo: ilikiyo:, henfelo: wenamilo: mama ko:li ko:lilo:wa: halaido: ha:ga siliki, madali nanog dian kalu o:ngo: elen.

⁴ Ko:sega ho:lendeyo: fa:la:dowabikiyo:, Gode eyo: ene so:wayo: iliga:fo:. E gaya:yo: sa:la:lia:sa:ga:, Yuwa: ele difa: a:ma: ha:ga elen.

⁵ Nio: Godeya: ene So:wale doma:kiyo:, ene so:wayo: ya:sa:ga:, nio: ele ha:ga sen a:no: ga:li mesea:ki, e a:ma:la: kililia:sa:ga: ta:fo:.

⁶ O:go: nio: Godeya: ene so:wale dowo: a:no: ko:lo: widakiyo:, eyo: Ya:suwa: ene Mamayo: ni asulo: usa melea:ki iliga:fo:. Mama a:no: ni o:lia: silikiyo: “Do, Do,” a:la:bo: ho:le sa:la:lab.

⁷ A:la:go:ko:lo: o:go: gio: ele ha:ga iliki madali nanog dian kaluwo: mo:dowaki, Godeya: ene so:wale dowab. A:la:ta:ga: Godeya: so:wale dowab gi a:ma:yo:, iyaya: dabun kelego: a:no: hendele dia:ib.

Galasia kaluwo: towo: kudu ho:no:babese a:la:asulaki sio:

⁸ Tamin amio: gio: Godelo: mo:fanda asulo: amio:, madali gode ko:li ko:lilo: a:ma: ha:ga iliki, ini madali nanog dian kalu dofo:len. I a:no: gode hendelema.

⁹ Ko:sega o:go: gio: Godeyo: fanda ba:daki asu-lab. Ko:sega o:ngo:ma. Hendele, Gode eyo: gio: fanda ba:da:sa:ga: asulo:. Mama ko:li ko:lilo: hen-felo: wenamilo: a:lab a:no: halaido:lo:ma dowab ko:lo:, gio: a:na a:kudu ha:nab ko waga dimidaya? Gio: ene madali nanog dian kalu a:doma:no: asu-laya?

¹⁰ Gililo: kudu ha:na:seno: we. Giliyo: Godeyo: sagalema:ki, ho:len alan nol ami gulugululakiyo:, imo a:no:lo:, ta:n a:no:lo:, a:la:ta:ga: dona ho:gi fa:la:dowab a:no: ko:lo: duludaki gulugulula:sen.

¹¹ Gililo: dimida:sen a:no: ne da:da:ga:yo:, nanog nilo:, gilo: amilo: dimido: a:no: madali walab a:la:asulakiyo:, ne kele asulo:wo: alan dowo:.

¹² Wai! Nao nado i, ne gilo:wa mio: amio:, Yuwa: eleyo: ta:ta:ga:, gi o:ngo: dowo: ko:lo:, o:go: gio:lo: ne dowo: o:ngo: doma:ki asulo:l. Giliyo: mogago: nowo: nemo:lo: mo:dimidale.

¹³ Gio: a:asuluma. Tamin amio: ne walaf delen ko:lo:, a:na ilikiyo: ne gilo:wa ya:sa:ga:, Godeya: to nafayo: gimo:wo: a:na wido:.

¹⁴ Ni do:mo:wo: halaido:lo:ma dowo: a:ma:yo: gimo:wo: hida:yo: dimi ko:sega, giliyo: ne di-anilakiyo: mo:gola ba:ba:. A:la:ba. Godeya: ene ma:mula: kalu ko:lo: tilidoma:ib o:leaumbo:, giliyo: ne a:la:tili dowo:. Hendele gililo: Ya:su Keliso tilidoma:ib o:leaumbo:lo:, ne a:la:tili dowo:.

15 Ho:len a:namilo: sagalo: gilo: amilo: elen a:no:, o:go: o:ba aneyo:? Ho:len a:namio: giliyo: o:li dimidama:no: kibo:bowo:, go:no:n si ko dugulia:sa:ga:yo: nemo:wo: o:li dimibabe. Niyo: mada hende a:la:asulo:.

16 Ko:sega nilo: gimo:lo: to hendele wido:l wena ilikiyo:, o:go: giliyo: nemo:wo: mo:beaki, gis dowaba:le?

17 Widan kalu i wema:yo: gio: ililo: asulab au kudu mena:ki, nanogo: halaido: dimidaki ha:nola:lab. Ko:sega ililo: dimida:lab a:no: gio: ko:lo: asuwa:fa:no: a:la:liki ga:laba. Gio: ne o:lia:yo: miliyo: mo:doma:ki ka:laki susudab ko:lo:, gio: ililo: sa:lab a:no:ko: kudu hamana:ki gab.

18 Ne gi o:lia: a:lalikiyo:lo:, nelo:malamio:lo:, kalu noma:yo: man nafale dimidaki, gio: halale tili doma:no: a:laki dimidalega, man a:no: o:li nafaleyo: ko:m.

19 Ni so:wa gio:, gaya:lo: so:wa sa:la:lia:nikilo: nagalo: dian aumbo:, nelo: gi asulakiyo: nagalo:wo: a:la: dio:l. Nagalo: us wenamio: halaido: dia:i ha:na:la:ga:, gio: Keliso amio: mela:no:wo: dia:sa:ga: halaido: dotaliki ta:fa:no:.

20 Ne gi o:lia: mesa:no:wo: mada alan asulo:l. Ne gi o:lia: kona siliki kibo:bowo:, gi asuwa:fa:no: togo: o:li alobana so:mo:lo. Ko:sega ne ko:na: siliki ko:lo: kele asulaki babalab.

Ha:ga o:lia: Sa:la o:lia:ma: so:wa

21 Kaluka:isale nolo: Mo:sa:sa: ele a:no: ko:lo: kudu ha:na:mela:no: asulab ko:lo:, kalu gi ko Mo:sa:sa: eleya:lo: sa:lab a:no: gio: fanda asululiya:le?

²² Godeya: bugo: amio: a:la:sa:sa:lo:. Ablaham eyo: kalu so:wayo: a:la: ko:lo: sa:la:li. So:wa nowo: madali nanogdo: dian gaya: sa:la:li. So:wa nowo: ga ga:lilo: elen a:ma: sa:la:li.

²³ Madali nanogdo: dian gaya:lo: so:wa sa:la:li a:no: kaluwa:lo: asulab man a:na a:la:ta:ga: sa:la:li. Ko:sega ga:lilo: elen ga a:ma:lo: so:wa sa:la:li a:no:, Godeya: enedo: dinali sio: a:no: ko:lo: ilili alitaki sa:la:li.

²⁴ Ga a:la: wenamilo: bale so:lo:l a:no: we. Ga a:la: wenamio:, nio: Gode o:lia:lo: ege doma:no: a:la:likilo: tog a:la: a:no: ko:lo: bale sio:. Ga nowo: ene wiyo: Ha:ga. Sainai misio: amio: Godeya: ene eleyo: a:na saefa: ko:lo:, Ha:ga e Godeya:lo: a:namilo: saefa:yo: o:m. Ga a:ma:lo: so:wa sa:la:liab a:no: madali nanog dian kalu ta:fa:ib.

²⁵ Ha:ga e Alabia hen amilo: Sainai misio: o:leo:ngo: ka: a:la:liki bale sio:. Ha:ga o:lia: ene so:wa sa:la:li a:no: madali nanog dian kaluka:isale dowo: ko:lo:lab. A:la:ta:ga: o:gdo: Ya:lusalemdo: sab kaluka:isale iyo: eleyo: kudu ha:na:lab ko:lo:, Ha:ga o:ngo: ka dowaki, iyo:lo: madali nanog dian kaluka:isale fa:la:dowab.

²⁶ Ko:sega akin halonamilo: Ya:lusalem ho:gi a:lab a:no: Sa:la o:ngo: dowab. Ya:lusalem a:no:lia: Sa:la o:lia:yo: ga:li sen ko:lo:, Sa:la e Keliso kaluka:isale nili no:le ko:lo: dowab.

²⁷ Aisaya bugo: amio: a:la:sa:sa:lo: da:lab.

“Faino dowo: ga ge sagalema.

So:wa sa:la:liakilo: nagalo:lo: mo:di ge, gulo:
gulaki, sagala:li ho:lema.

Ga ina:lo: ta:fo: ge, so:wayo: modo:le
sa:la:lakiyo:, ga indo:wa:lo: sa:la:la: a:no: gi
tininila:ma:ib.”

²⁸ Godeya:lo: dinali sio: amilo: Aisa:g sa:la:li
o:leaumbo:, gio:lo: Godeya:lo: dinali sio: a:namio:
ene so:wale fa:la:dowab.

²⁹ Tamin amio: kaluwa:lo: asulab man a:na
a:la:ta:ga:lo: so:wa sa:la:li a:ma:yo:, Mamaya:
halaido: a:na ilikilo: so:wa sa:la:li o:mo:wo:
hida:yo:wo: dimia:len. A:la:ta:ga: o:g wenamio:lo:
man o:leo:ngo:ka dimidaki, elelo: kudu ha:na:sen
kalu iliyo:, nimo:wo:lo: hida:yo:wo: dimia:lab.

³⁰ Ko:sega Godeya: bugo: a:namio: a:la:sa:sa:lo:
da:lab. “Ga:lilo: sab gaya: so:wa a:no:, madali
nanog dian gaya: inso: a:no:lia:yo: dabuno: mada
mo:aloba:ma:ib ko:lo:, giyo: madali nanog dian ga
o:lia: ene inso: o:lia:yo: ta:taki, o:luga:foma.”

³¹ A:la:fo:ko:lo: ni nao nado i, nio: madali
nanogdo: dian gaya: so:wama. Nio: ga:lilo: sen ga
a:ma: ene so:wale ko:lo: a:lab.

5

Keliso eyo: nio: ga:li mesea:ki ta:fo: ko:lo:lab

¹ Keliso eyo: nanogo: dia:sa:ga:, nio: ga:li
mesea:ki ta:fo:. A:la:fo:ko:lo: gio: mada halale
kagayaki, ele kudu ha:na:no: man a:ma:yo: gio:
wa:ka mele alitaki, madali nanog dian kalu o:ngo:
dowabena:ki, dinafa dowa:bi.

² Ne Fo:l, niyo: gimo:wo: fanda sa:ma:nigo:l
ko:lo:, to we dinafa dabuma! Giliyo: “ne

do:go:fo: hege gedeab a:namio: Gode eyo: ne digalo: sa:ma:ib,” a:la:asulaki gedealega, Kelisowa:lo: nanog di a:no: o:ngo:malo:ngo: dowaki, ge mo:asuwa:fa:ib.

³ To we niyo: gimo:wo: wa:ka halale a:so:lo:l. Kalu abeyo: do:go:fo: hege gedema:no: man ko:lo: kudu ha:nab a:ma:yo:, Yuwa: ele nol a:no:lo: tambowo: kudu ha:na:melea:ki gab.

⁴ Kalu abeyo: Gode eyo: e digalo: a:la:bo:ba:ki, Yuwa: ele a:no: kudu ha:na:lalega, e Ya:su Keliso o:lia:lo: eleno: gedega:tab ko:m. Eyo: Godeya:lo: ha:fo: disa:ma:no: dowo: a:no: gola ba:dakigab.

⁵ Ya:su amilo: tilidabu kaluka:isale nio: Gode eyo: digalo: ta:foma:kiyo:, Mamaya: halaido:wa iliki, tilida:da:li yasiso:l.

⁶ Keliso amilo: dowab gio:, do:go:fo: hege gedeo:wa:le, mo:gedeo:wa:le, Godeya: siwa:l amio: o:ngo:ma dowab. Ya:su amilo: tilida:da:sa:ga:lo:, kaluka:isale nol o:lia:yo: gio: ha:fo: disa:lakilo: dowab a:no: Godeya: siwa:l amio: alandeyo: o:m.

⁷ Gio: tilida:da:sa:ga:, halale nai ha:na:len ko:sega, gio: to hendelelo: mo:kudu ane a:no: kalu abe anilia: ha:nabeyo:?

⁸ Asulo: gililo: ko:lo: sendelia: ha:nab a:no:, gelo: ho:leli Gode a:na a:la:ta:ga: mio:ma.

⁹ Ma:n halo:wo: dia:sa:ga: ma:n nafa o:lia: wo:gelalega, ma:n a:no: tambo halo: doma:ib. Ililo: to hala widab a:no:lo: o:leo:ngo: dowab.

¹⁰ Ko:sega nio: Ya:suwa oga:di dowo: ko:lo:, gio: tog no amio: mo:kudu ha:naki, to nilo: wido: a:no:

ko:lo: kudu ha:na:ib a:la:tili asulo:l. Kalu abeyo: gimo:wo: towo: hala widaki, gili asulo:wo: yo:le alitab a:no:, e wa:lo: dia:ib.

¹¹ Ni nao nado i, niyo: ko:lo: do:go:fo: hege gedema a:la:liki wida:li kibo:bowo:, iliyo: nagalo: we nemo:lo: mo:dimibabe. Niyo: Ya:su Keliso ko:lo: i malan amilo: sowo: a:no: mo:wida:li kibo:bowo:, ili asulo:wo: mo:kulufa:mabe.

¹² Kalu gili asulo:lo: no:nolo: alitab a:no:, inino: do:go:fo: hege gedeakiyo:, uso:lo: tambo dugulalega, niyo: o:li a:la:asulo:l.

¹³ Nao nado i, Gode eyo: gio: ga:li mesea:ki da:fea:sa:ga: ta:fo: ko:lo:, gio: ele ha:g amio: mo:dowab. Ko:sega gio: ga:li dowo:l a:la:asulakiyo:, go:no:n do:mo:wa:lo: asulab a:no: kudu ha:nakiyo:, mogago:wo: dimida:so:bo. A:la:ba. Giliyo: nol o:lia:yo: ha:fo: disa:lakiyo: asuwa:ta:lubi.

¹⁴ Ele imilig wenamio:, ele difa: nolo: tambo kegenelia:sa:ga:, us a:na da:lab. Ele alande a:no: we “Gio: go:no:n asulan o:leaumbo:, giasikaluka:isale nolo:lo: a:la:asulaki ha:fo:wo: disa:la:bi.”

¹⁵ Ko:sega gegelebo: nol o:lia:yo: kegefo:ko: ha:na:lalega, dinafa dowabi! Giliyo: a:la:dimidalega, tilidabu gililo: a:no: tambo mogagila:ma:ib.

Mamaya:lo: asulab au kudu ha:na:bi

¹⁶ A:la:fo:ko:lo: niyo: to we a:la:so:lo:l. Mamaya: halaido: a:ma:yo: gio: tililia:ga: ha:na:melea:ki

ta:foma. Gio: a:la:dimidalega, do:mo:wa:lo: mese-
lan man a:no: mo:dimidama:ib.

¹⁷ Do:mo:wa:lo: meselan man a:ma:yo:,
Mama Malilo:wa:lo: asulab a:no: ko:lo: sana
to:lola:lab. A:la:ta:ga: Mamaya:lo: asulab a:ma:yo:
do:mo:wa:lo: meselan man a:no: sana to:lola:lab.
Gili asulo: usamio: man a:la: a:no: ko:lo: iliki,
tadowo:laki buba:lab. A:la:gab amio:, gilo:
dimidama:no: asulab a:no: mo:dimidama:no:
dowab.

¹⁸ Ko:sega gio: Mama malilo: a:ma: tililia:
hamana:ki ta:talega, ge ele a:ma: ha:g amio:
mo:dowab.

¹⁹ Do:mo:wa:lo: meselan man a:no:, kalab
amilo: fa:la:dowano: we. Uwo: diano:, no o:lia:lo:
uwo: dia:no: mada alan asulano:,

²⁰ madali gode gulugululano:, fofa dimidano:,
eteano:, mululo: to sa:lano:, kelego: noma:lo:
da:lab asulano:, gadiano:, no:no:na:ma:la: asu-
lano:, so:lo:wo: aloba:dakilo: ina:li ina:li a:la:do:
dowano:,

²¹ meselano:, aluna: ho:n nakilo: no:nolano:,
mogago:lo: dimidama:nikilo: kegea:lab mano:lo:,
a:la:ta:ga: mogago: ko:li ko:lilo: nol a:no:lo:
o:leo:ngo:ka dimida:labiki a:na so:lo:l. Nilo:
tamin amilo: hagugo: to sio: o:leaumbo:, o:go:
wa:ka a:so:lo:l. Kaluka:isale man ko:li ko:lilo:lo:
dimida:lab a:no:, Godeya:lo: bo:fo:mela:nigab us
a:namio: mo:tina:ib.

²² Ko:sega Godeya: Mamaya:lo: nio: ko:lo: tili
dowakilo: fo helema:no:wo: we. Nolo: mada alan
asulano:, sagalano:, ha:sa dowano:, ha:fa:nolo

dowano:, ha:fo: disa:lano:, nolbo:wo: man nafale dimidano:, halale tili asula:sa:ga:lo: dimidano:,

²³ ha:nolo sa:lano:, a:la:ta:ga: go:no:na:ma:la:yo: dinafa tili dowano:. Gio: man a:no: ko:lo: kudu ha:nalega, ge ele imilig no:wo: mo:guma:ib.

²⁴ Ya:su Kelisowa:no: dowo: kaluka:isale a:ma:yo:, enedo: man mogago: ko:li ko:lilo: dimidama:no: asulan a:no: tambo i malana alu alitaki, sana sowo:.

²⁵ Godeya: Mama a:ma:yo: mela:no:wo: nimo: dimi ko:lo:, nio: Mama elo: asulab au kudu ha:na:mela:niki.

²⁶ Nio: ninina:ma:la:yo: o:li a:la:bo: asula:so:bo. Nol o:lia:yo: babuma:kiyo: digene mea:so:bo. A:la:ta:ga: kalu nol o:lia: eteakiyo: mulula:so:bo.

6

Kaluka:isale nolo: asuwa:ta:lubi

¹ Nao nado i, kalu imilig nowo: mogago:wa sulufo: tinalega, tilidabuwo: halaido:lo: o:a:lab giliyo:, kalu a:no: ha:sa gasiliaki, digale alita:bi. Giliyo: a:la:bo: dimidakiyo:, go:no:n gelo: da:feyo: a:namio: sulufo: tinabena:ki, dinafa halale dowo:bi.

² Gio: hida:yo:lo: diab amio:, gegelebo: nowo: asuwa:ta:bi. Man a:la:do: dimidab a:namio:, Kelisowa: ele saefa: a:no: mada ilili alifa:ib.

³ Kalu abeyo: e alan wilo:ka: a:la:sa:lab ko:sega, elo: to sa:lab o:lia: man dimidan o:lia: a:no: imilo:wo: mo:dowalega, enena:ma:la:yo: dikili sa:laki gab.

⁴ Nanog go:no:ndo: dimido: a:no: go:no:no: di-nafa alobana ba:da:bi. Nanog go:no:ndo: dimido: a:no: nafa ba:dalega, go:no:no: sagala:bi. Ko:sega nanog kalu noma:lo: di a:no:, gilo: di a:no:lia:yo: da:feakiyo:, alobana ba:da:so:bo.

⁵ Kaluwo: tambo ina:li ina:lilo:wa:lo: nanog di a:no:, enedo:leko: dinafa tilidowaka bo:fo:lubi.

⁶ Tilidabu kaluka:isale giliyo: kelego: nafale da:labko, kalu gimo:lo: tolo: widab o:mo:wo:lo: aloba:da:sa:ga: dimia:bi.

⁷ Giliyo: ginina:ma:la:yo: dikida:so:bo. Godeyo: giliyo: mada mo:dikilima:ib. Giliyo: fo o:bo:ngo:wa:le egelo: amilo: gelab a:no:, a:ma:ene foleko: tuma:ib.

⁸ Kalu abeyo: ene do:mo:wa:lo: meselan man a:no: kudu ha:naki, man mogago: dimidalega, fo hedan aumbo: soma:no: ko:lo: dia:ib. Kalu abeyo: Mamaya:lo: asulab au kudu ha:nakiyo:, man nafale dimidalega, fo hedan aumbo: Mama eya a:la:ta:ga:yo: ko:ngo: mela:no: dia:ib.

⁹ A:la:ma:no:lo:biki, nio: man nafa dimidaki, dinafa kudu ha:nakiyo:, mo:mo:bema:niki. Nio: bo:sulakiyo: mo:ta:talega, ho:lende a:no: fa:la:dowalikiyo:, fo a:no: nafale ililo: tuma:no:.

¹⁰ A:la:fo:ko:lo: fogdo: dowab ho:len wenamio:, niliyo: kaluka:isale tambomo:wo: man nafale dimidama:niki. A:la:ta:ga: Keliso kaluka:isale a:lab o:mo:wo:lo: man nafale mada dimidama:niki.

Mela:no:wo: ho:gilo: diab a:no: alandeyo: o:m

11 Mo:fo:s we edakiyo:, no:no:n dagileya: sa:sa:lo: ko:lo:, gio: sa:sa:lo: toda: a:no: ba:dakiyo:, ni dagiya: sa:sa:lo:lo:b a:la:asula:bi.

12 Kalu nolba:yo: wi alan dia:no: a:la:asulakiyo:, gio: do:go:fo: hege gedema:ki halaido: sa:la:lab. Yu kalu nolba:yo: imo:wo: hida:yo: dimiabena:kiyo:, iliyo: Keliso i malan amilo: sowo: a:no: mo:fanda widaki, do:go:fo: hege gedema a:lakiyo: halaido: sa:la:lab.

13 Kalu a:la:do: widab i a:no: do:go:fo: hege gedeo: ko:sega, ele a:no: tambowo: mo:kudu ha:na:sen. Ko:sega iyo: wiyo: alan dia:no: a:lakiyo:, giyo:lo: do:go:fo: hege gedema:ki susiab.

14 Ko:sega niyo: ne no:no:na:ma:la: wi duludaki go:ba. Alan Ya:su Keliso ko:lo: i malan amilo: sowo: a:no: ne duludaki sa:ma:no:. Ya:su i malan amilo: sana sowo: a:ma:yo:, ne amilo: henfelo:wa: man dimidama:no: asulan a:no: sana sowo: ko:lo: a:lab. A:la:ta:ga: kaluka:isale henfelo: man welo: dimidab a:ma:yo: ne o:ngo:malo:ngo: ba:dab.

15 Kaluwo: do:go:fo: hege gedeo:lalikiyo:lo:, mo:hege gedeo:lalikiyo:lo: a:no: o:ngo:mal dowab. Ko:sega kaluwa: mela:no: ho:gilo: diab a:no: alandeyo: o:m.

16 Gode eyo: kaluka:isale man welo: kudu ha:na:lab i o:mo:wo: nofolo alitaki, ha:sa mesea:ki ta:fa:ib. Kaluka:isale i a:no: Godeya:no: kaluka:isale hendeleyo: o:m.

17 A:la:go:ko:lo: kalu i nol wema:yo: gili sa:so: aloba:dakiyo:, hida:yo: a:no: nemo:wo: wa:kabiyo: mo:dimina:ki asulo:l. Ni do:mo: amilo: imu

wo:len wema: sa:lakiyo:, ne Ya:suwa: ene nanog
dian kaluka: a:la:liki widakigab.

¹⁸ Ni nao nado i, nili Alan Ya:su Kelisowa: ene
ha:fo: disa:lan man a:no: gi mama o:lia: doma:ki,
niyo: Godemo: dulugu so:lo:l. Hendele.

**Godeya: To Nafayo: We
The New Testament, Genesis, and Ruth in the Kaluli
language of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Kaluli long
Niugini**

copyright © 1998-2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaluli

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-09-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 30 Sep 2024

b1d455ca-c4bb-5822-b79f-8fad97c5b77